

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2006-1-81 (Devralma)
Karar Sayısı : 06-44/546-146
Karar Tarihi : 15.6.2006

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Prof.Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL,
Prof.Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M.Sıraç ASLAN,
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN.

B. RAPORTÖRLER: Cengiz SOYSAL, Harun ULU, Harun GÜNDÜZ

C. BİLDİRİMDE

20

BULUNAN : - Enerjisa Enerji Üretim A.Ş.
Sabancı Center Kule 2 Kat. 5 4. Levent/İstanbul

D. TARAFLAR

: - Enerjisa Enerji Üretim A.Ş.
Sabancı Center Kule 2 Kat. 5 4. Levent/İstanbul
- Park Holding A.Ş.
Paşalimanı Cad. No:73 Üsküdar/İstanbul
- Park Enerji Ekipmanları A.Ş.
Paşalimanı Cad. No:73 Üsküdar/İstanbul
- Park Elektrik Madencilik San. Tic. A.Ş.
Paşalimanı Cad. No:73 Üsküdar/İstanbul

30

E. DOSYA KONUSU: Enerjisa Enerji Üretim A.Ş.'nin Tufanbeyli Elektrik Üretim Sanayi ve Ticaret A.Ş.'yi maden ruhsatları, elektrik üretim lisansı ve diğer tüm haklarıyla birlikte devralması işlemine izin verilmesi talebi.

40

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 24.5.2006 tarih, 3250 sayı ile giren bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4, 5 ve 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 8.6.2006 tarih, 2006-1-81/Öİ-06-CS sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu, 9.6.2006 tarih, REK.0.05.00.00-120/102 sayılı Başkanlık önergesi ile 06-44 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda, Enerjisa Enerji Üretim A.Ş.'nin Tufanbeyli Elektrik Üretim Sanayii ve Ticaret A.Ş.'yi maden ruhsatları, elektrik üretim lisansı ve diğer tüm haklarıyla birlikte devralması işleminin; 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında ciro eşliğini aştığı için izne tabi olduğu; ancak söz konusu devralmanın elektrik üretimi ve satışı pazarı ile sanayi amaçlı yerli kömür pazarında 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum

50 yaratan veya mevcut hakim durumu güçlendiren ve bunun sonucunda ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran nitelikte bulunmadığı; bu nedenle söz konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

H.1.1. Enerjisa Enerji Üretim A.Ş. (Enerjisa A.Ş.)

60 Dosyada yer alan bilgilere göre, Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. bünyesinde yer alan Enerjisa A.Ş. Türkiye’de elektrik üretimi ve ticareti alanında faaliyette bulunmaktadır. Şirket hâlihazırda toplam 370 MW kapasiteli dört elektrik santraline (Çanakkale, Kentsa, Adana ve Mersin) sahiptir. Yönetim Kurulu; Ahmet Cemal Dördüncü (Yönetim Kurulu Başkanı), Turgut Uzer (Başkan Vekili), Yılmaz Kanbak, Mevlüt Aydemir, Mehmet Göçmen ve Kürşat Darbaz’ dan oluşan şirketin hissedarlık yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1 - Enerjisa A.Ş.’nin Hissedarlık Yapısı

Ortaklar		Sermaye	
		Tutarı (YTL)	Oranı (%)
1	Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.	96.893.791	64,5959
2	Çimsa Çimento Sanayi Ve Ticareti A.Ş.	16.580.104	11,0534
3	Akçansa Çimento Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	13.779.495	9,1863
4	Kordsa Endüstriyel İplik Ve Kord Bezi Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	11.602.634	7,7351
5	Brisa Bridgestone Sabancı Lastik Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	4.789.179	3,1928
6	Beksa Çelik Kord Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	3.648.588	2,4324
7	Advansa Sasa Polyester Sanayi A.Ş.	2.340.807	1,5605
8	Diğer (27 Ortak)	365.402	0,2436
Toplam		150.000.000	100,00

70 Ayrıca Enerjisa A.Ş.’nin, Enerjisa Elektrik Enerjisi Toptan Satış A.Ş. ve Enerjisa Doğal Gaz Toptan Satış A.Ş. olmak üzere iki bağlı şirketi bulunmaktadır. Enerjisa Elektrik Enerjisi Toptan Satış A.Ş. elektrik enerjisi mevzuatına uygun olarak, elektrik enerjisi ve/veya kapasitesinin toptan satışı ve doğrudan serbest tüketicilere satışı faaliyetleri ile iştigal etmektedir. Enerjisa Doğal Gaz Toptan Satış A.Ş. ise doğalgaz piyasasını düzenleyen mevzuat hükümleri çerçevesinde üretici, ithalatçı ve diğer toptan satış şirketlerinden doğalgaz satın alma, doğalgaz ithal ve ihraç etme, satın aldığı doğalgazı yurt genelindeki ihracatçı şirketlere, serbest tüketicilere, iletim-dağıtım-satış şirketlerine satma faaliyeti ile iştigal etmektedir. Söz konusu her iki şirketin de hisselerinin yaklaşık %99’u Enerjisa A.Ş.’ye aittir.

80

H.1.2. Tufanbeyli Elektrik Üretim Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Tufanbeyli A.Ş.)

Dosyadaki bilgilere göre, hâlihazırda mutlak kontrolü Ciner Grubu Şirketleri’ne ait olan Tufanbeyli A.Ş. Türkiye’de elektrik üretimi ve ticareti alanında faaliyette bulunacaktır. Şirket, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu’ndan

alınmış 300 MW kapasiteli, çıkarılacak linyit kömürü ile üretim yapacak santral için üretim lisansına sahiptir. Ancak Tufanbeyli A.Ş.'nin elektrik üretimi faaliyeti yürütebilmesi için gerekli olan santralin inşası henüz tamamlanmadığından söz konusu teşebbüsün henüz ilgili pazarda bir faaliyeti ve dolayısıyla pazar payı bulunmamaktadır. Yönetim kurulu; Erhan Aygün (Yönetim Kurulu Başkanı), Yusuf Aydın (Başkan Yardımcısı), Ali Coşkun Duyak, Tuncay Karaytuğ ve Gürsel Usta'dan oluşan şirketin hissedarlık yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 2 - Tufanbeyli A.Ş.'nin Hissedarlık Yapısı

Ortaklar	Hisse Adedi	Hisse (%)
Park Holding A.Ş.	969.950.000	1,0898
Park Elektrik Madencilik Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	40.050.000.000	45,0000
Park Enerji Ekipmanları A.Ş.	47.950.000.000	53,8764
Osman Yumru	30.000.000	0,0337
Erhan Aygün	40.000	0,0000
Ali Coşkun Duyak	10.000	0,0000
Toplam	89.000.000.000	100

H.2. İlgili Pazar

H.2.1. İlgili Ürün Pazarı

100 Bildirilen işlemle Enerjisa A.Ş., Ciner Grubu'ndan hem elektrik santralini hem de maden ruhsatlarını devralacaktır. Bu çerçevede *elektrik ve kömür pazarları* devralma işleminin gerçekleşeceği pazarlar konumundadır.

Genel anlamda, elektrik sektörü; üretim, iletim ve dağıtım olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Elektrik üretimi, ısı enerjisi veya sudaki potansiyel enerji gibi başka formdaki enerjinin elektriğe çevrilmesi işlemidir. Enerjisa A.Ş. de elektrik üretimi ve ürettiği elektriğin satımıyla iştigal etmektedir. Dolayısıyla devralmaya ilişkin ilgili ürün pazarlarından biri "*elektrik üretimi ve satışı*" olarak belirlenmiştir.

110 Öte yandan taraflar arasında imzalanan "Pay Devir Sözleşmesi"nin "Ön Koşullar" başlıklı 7. maddesi çerçevesinde söz konusu devir işlemi öncesinde bazı maden ruhsatları da Enerjisa A.Ş.'ye devredilmiş olacaktır. Bu ruhsatlar Tufanbeyli A.Ş.'nin faaliyetlerini sürdürmesi için gerekli kömür ocaklarına ilişkindir. Bu ruhsatların devriyle Enerjisa A.Ş. 254 milyon ton linyit kömürü rezervinin işletme hakkını elde edecektir. Bu rezervler, piyasaya sunulmayıp, Enerjisa A.Ş. tarafından devralınacak elektrik santralinin yakıt ihtiyacını karşılamak üzere kullanılacak olmasına rağmen, bildirilen işlemin bütünlüğü açısından kömür pazarının da incelenmesi yerinde görülmüştür.

120 Kömürün kullanım alanları genel olarak ısınma amaçlı ve sanayi amaçlı olmak üzere iki kısma ayrılmaktadır. Kömür ticaretinde, kullanım amaçlarına göre istenen kalite için limitler düzenlenmektedir. Bunlar;
a-Toz Kömür : Boyutu 18 mm.'in altında kalan kömürler olup demir-çelik fabrikaları ve termik santrallerde kullanılmaktadır.

b-Parça Kömür : Boyutu 18 mm. ile 150 mm. arasındaki kömürler olup ısınma amacıyla soba ve kaloriferlerde kullanılmaktadır.

130 İncelemeye konu olan pazar, toz kömür pazarıdır (sanayi amaçlı kömür). Ülkemizde ısınma amaçlı olarak tüketilen sanayi amaçlı kömürün çok büyük bir kısmı yerli kaynaklardan temin edilmektedir. Dış ticarete ilişkin mevzuattan dolayı, sanayi amaçlı kullanılan yerli kömürler kalori, kül, kükürt oranları bakımından ithal kömürlerden ayrılmaktadır. Şöyle ki; ithal edilecek toz kömürlerin minimum 6.000 Kcal/kg değere sahip olması gerekirken kullanılmakta olan yerli kömürler rezervlerimizin %66'sı 1000-2000 Kcal/kg değerine sahiptir ve bu durum fiyatlara da yansımaktadır. Bu bakımdan sanayi amaçlı kullanılan yerli ve ithal kömürlerin ayrı birer pazar olarak tanımlanması gerekmektedir.

140 Enerjisa A.Ş.'nin devralacağı rezervlerdeki kömürün kalitesi düşük, kül ve kükürt miktarı oldukça yüksek olup "sanayi amaçlı kömür" başlığı altında toplanmaktadır. Bu doğrultuda diğer ilgili ürün pazarı ise "*sanayi amaçlı yerli kömür pazarı*" olarak tanımlanmıştır.

Sonuç olarak, bildirilen devralma işlemine yönelik ilgili ürün pazarları, "*elektrik üretimi ve satışı pazarı*" ve "*sanayi amaçlı yerli kömür pazarı*" olarak belirlenmiştir.

H.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

150 Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde herhangi bir yerde üretilmiş olan elektrik enerjisi enterkonnekte sistem aracılığıyla iletim hattına iletilmekte, daha sonra da dağıtım hatları yardımıyla tüm yurda dağıtılabilmektedir. Bu nedenle ilgili coğrafi pazar "*Türkiye Cumhuriyeti sınırları*" olarak tespit edilmiştir.

160 Kömür pazarı açısından bakıldığında ise, kömür rezervleri Türkiye'nin farklı bölgelerindeki 110 sahadan çıkarılmaktadır. Bu nedenle kömür pazarına yönelik ilgili coğrafi pazar ise "*Türkiye Cumhuriyeti sınırları*" olarak tespit edilmiştir.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

H.3.1. İşlemin Niteliği

170 Bildirim konusu işlem ile Enerjisa A.Ş., Tufanbeyli A.Ş.'nin %99,9663'lük hissesini devralarak şirketin kontrolünü ele geçirecektir. Devralma işlemi hisse devri niteliğinde olup taraflar arasındaki 22.5.2006 tarihli "Pay Devir Sözleşmesi" ile hukuki çerçevesi belirlenmiştir. Kontrol değişikliğine yol açacağından, işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2/b maddesi kapsamında bir devralma olduğu görülmektedir.

Bildirime konu işlemin taraflarından olan Enerjisa A.Ş.'nin 2005 yılı cirosu 295.802.351,06 YTL'dir. İşlemin diğer tarafı olan Tufanbeyli A.Ş.'nin ise henüz ilgili pazarda faaliyeti bulunmadığından değerlendirmede esas alınabilecek cirosu yoktur.

180 Yukarıda yer verilen bilgiler dikkate alındığında, bildirim konu işlem çerçevesinde tarafların ilgili ürün pazarındaki paylarının toplamının 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesindeki %25'lik pazar payı eşiğini aşmamasına rağmen, Enerjisa A.Ş.'nin cirosu 25 trilyon TL.'lik ciro eşiğini aştığından; işlem Rekabet Kurulu iznine tabidir.

H.3.2. İşlemin Elektrik Pazarındaki Rekabet Üzerindeki Etkisi

Tarafların elektrik pazarındaki satış miktarları ve kapasiteleri bakımından pazardaki paylarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo-3 Türkiye Elektrik Sektörü ve Tarafların Pazardaki Konumları

	Kurulu Güç		Satışlar	
	MW	%	GWh	%
Türkiye Toplamı	41.300	100	161.983	100
Enerjisa A.Ş.	370	0.9	2.719	1,68
Tufanbeyli A.Ş. (Faaliyete Geçtikten Sonra)	300	0.7	-	-

190 İşlemin pazardaki rekabet üzerindeki etkisine bakıldığında; Tufanbeyli A.Ş.'nin henüz ilgili pazarda faaliyetinin bulunmayışı ve kurulacak kapasite (300 MW) sayesinde de ilgili pazar açısından önemli sayılabilecek bir üretim kapasitesine ulaşamayacak olması, Enerjisa A.Ş.'nin ise oldukça düşük pazar payına sahip olması dikkate alındığında, söz konusu devralma işlemi, hakim durum yaratan veya hakim durumu güçlendiren ve bunun sonucunda etkin rekabeti önemli ölçüde engelleyen bir nitelik arz etmemektedir.

H.3.3. İşlemin Kömür Pazarı Üzerindeki Etkisi

200 Dosyada yer alan bilgilere göre, 2002 yılı itibarıyla, Türkiye'deki görünür kömür rezervlerinin 8,3 Milyar ton olduğu hesaplanmaktadır. Bu rezervlerin 2,5 milyar ton'u Türkiye Kömür İşletmeleri (TKİ), 3,8 milyar ton'u Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ), 2 milyar ton'u ise özel teşebbüslerin idaresi altında bulunmaktadır. 2002 yılı üretim rakamlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo-4 Kömür üretim rakamları

Ruhsat Sahibi	Üretim (ton)	Oran (%)
TKİ	32.896.000	60,90
EÜAŞ	16.432.000	30,42
Diğer	4.686.000	8,68
TOPLAM	54.014.000	100

210 Yukarıda yer verilen TKİ üretiminin yaklaşık 2.500.000 ton'unu parça kömür (ısınma amaçlı) oluşturmaktadır. Başka bir ifade ile yerli kömür üretiminin %95'ini sanayi amaçlı kömür oluşturmaktadır.

Kalite açısından bakıldığında ise Türkiye'deki kömür rezervlerinin %66'sının ısı değerinin 1000-2000 Kcal/kg, %25'inin 2001-3000 Kcal/kg aralığında yer aldığı görülmektedir. Başka bir ifade ile Türkiye'deki kömür rezervlerinin büyük bir bölümü düşük kaliteye sahiptir. Nitekim Enerjisa A.Ş.'nin devralacağı kömür sahalarındaki kömürün alt ısı değeri 1150 kcl/kg'dir.

220 Enerjisa A.Ş.'nin (ve bağılı bulunduğu grubun) halihazırda kömür pazarında faaliyeti bulunmamaktadır. Bu bakımdan şirketle ilgili bir pazar payı hesaplamak olanaklı değildir. Ancak devralınacak kömür rezervlerinin büyüklüğü yönünden bir değerlendirme yapmak mümkündür. Şöyle ki; Enerjisa A.Ş.'nin devralacağı sahalarında 254 milyon ton görünür kömür rezervi bulunmaktadır. Türkiye kömür rezervinin 8,3 milyar ton olduğu dikkate alındığında, şirketin devralacağı kömür rezervi, toplam rezervlerin yaklaşık %3'üne karşılık gelmektedir. Bu kömür rezervinin Enerjisa A.Ş. tarafından temel olarak elektrik santralinde yakıt olarak kullanılacağı dikkate alındığında, devralma işlemi hakim durum yaratan veya hakim durumu güçlendiren ve bunun sonucunda etkin rekabeti önemli ölçüde engelleyen bir nitelik arz etmemektedir.

230 I. SONUÇ

240 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, Enerjisa Enerji Üretim A.Ş.'nin Tufanbeyli Elektrik Üretim Sanayi ve Ticaret A.Ş.'yi maden ruhsatları, elektrik üretim lisansı, ÇED (Çevresel Etki Değerlendirmesi) raporu ve diğer tüm haklarıyla birlikte devralması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına; bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.